

Гомельскі універсітэт

№ 13(951) Аўторак, 22 верасня 1998 г. Газета заснавана ў верасні 1969 года Выходзіць два разы ў месяц Цана дагаворная

З ПАСВЯЧЭННЯ ПЕРШАКУРСНІКАЎ У СТУДЭНТЫ

ПЕРШАЯ ПРЫСТУПКА НА ЛЕСВІЦЫ ВЕДАЎ

ФОТАРЭПТАЖАЖ

уступных экзаменаў. Тыя, хто вытрымаў іх з поспехам, усё яшчэ не маглі да канца ўсвядоміць, што яны паўнапраўныя студэнты. Гэты ж, хаця і не лепшыя па ўмовах надвор'я першы вераснёўскі дзень, але радасны і ўзнёслы па свайму настрою, "прысвоіў" ім пачэснае і такое жаданае званне -- студэнт!

Многія юнакі і дзяўчаты залічаны на вучобу на платнай аснове.

Павіншаваць віноўнікаў урачыстасці са знамянальнай падзеяй у іх жыцці, пажадаць ім высокіх дасягненняў, поспехаў у авалодванні ведамі, абранай прафесіяй сабраліся каля першага вучэбнага корпуса ГДУ кіраўнікі вобласці і горада, прадстаўнікі рэктарата, прафкомаў, дэкану факультэтаў, выкладчыкі, старшаккурснікі.

Шмат цёплых слоў, найлепшых пажаданняў было выказана на ўрачыстай лінейцы ў адрас першаккурснікаў рэктарам акадэмікам Беларускай акадэміі адукацыі, членам-карэспандэнтам НАН Беларусі Л.А.Шамятковым, старшынёй Гомельскага аблвыканкома М.Р.Вайцянковым, удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны, Героём Сацыялістычнай Працы, прафесарам кафедры педагогікі, доктарам педагагічных навук М.А.Дзмітрыевым, загадчыцай кафедры беларускай мовы, доктарам філалагічных навук А.А.Станкевіч, чацвёртакурсніцай матэматычнага факультэта Антанінай Трафімец.

Сёлетні набор ва ўніверсітэт -- юбілейны, 30-ы па ліку. Менавіта столькі год у наступным маі адзначыць наш ўніверсітэт, які амаль на працягу 10-годдзя з гонарам носіць імя знакамітага беларускага асветніка, вучонага і першадрукара Францыска Скарыны. Таму сёлетнім першаккурснікам удвая адказна і ганарова вучыцца тут, апраўдваць званне студэнта ГДУ.

Прагучаў у памяты для іх дзень гімн студэнтаў "Гаудэамус", уручаны Летаніс Гомельскага дзяржуніверсітэта, Ключ ведаў, студэнцкі білет. Прымаючы ў свае рукі гэтыя сімвалы, першаккурснікі запэўнілі, што з гонарам будуць працягваць лепшыя багатыя традыцыі ГДУ, памнажаць яго поспехі ў вучэбнай, навуковай, культурнай сферах, шанавачь

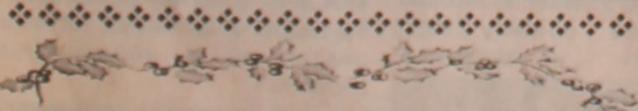
спадчыну Ф.Скарыны, больш глыбока вывучаць і даследаваць яе.

Пачатак вучобы -- гэта пакуль першая прыступка на лесвіцы, якая вядзе ў Краіну ведаў. І ў яе паклікаў юнакоў і дзяўчат універсітэцкі званок.

Т.НІКАЛАЕВА.

На здымках: першаккурснікаў вітае рэктар універсітэта член-карэспандэнт НАН Беларусі Л.А.Шамяткоў; летаніс ГДУ прымаюць студэнты-першаккурснікі Наталля Бебянок з біялагічнага факультэта і Уладзімір Удавухін (фізічны факультэт); сімвалічны Ключ ведаў у руках першаккурсніка эканамічнага факультэта Мікалая Елісеева; Аліна Шапавалава, якая абрала сабе спецыяльнасць "Псіхалогія", і першаккурснік фізічнага факультэта Сяргей Копысеў з сімвалічным студэнцкім білетам; гучыць першы ўніверсітэцкі званок, які даюць першаккурсніца факультэта правазнаўства Марыя Колтышава і пяцікурснік фізфака Дзмітрый Дзянісаў.

Фота У.ЧЫСЦІКА.

З УЗНАТАРОДАЙ!

За шматгадовую плённую навуковую і вучэбна-метадычную работу, актыўны ўдзел у грамадскім жыцці і ў сувязі з 50-

годдзем з дня нараджэння Ганаровымі граматамі ўніверсітэта ўзнагароджаны дэкан філалагічнага факультэта кандыдат філалагічных навук, дацэнт **ЕЎТУХОЎ** Уладзімір Дзмітрыевіч і кандыдат эканамічных навук дацэнт кафедры ЭІ і АСК **ЮФЕ** Леў Аркадзьевіч.

З ЮБІЛЕЕМ!

Сёння спаўняецца 60 гадоў з дня нараджэння старшыні прафкома **Г.І.ВАРАТНІЦКАГА**. З гэтай нагоды рэктарат, грамадскія арганізацыі, увесь калектыў універсітэта гарача віншуюць Георгія Іванавіча і жадаюць яму моцнага здароўя і далейшай плённай працы.

Міжнародныя канферэнцыі

ПА ТВОРЧАСЦІ ЗНАКАМІТАГА ПЕСНЯРА

Ва ўсіх сродках масавай інфармацыі цяпер даволі часта нагадваецца імя нашага славутага земляка, сусветна вядомага паэта Адама Міцкевіча. Гэта звязана з 200-годдзем з дня яго нараджэння. Да юбілейнай даты, як года Адама Міцкевіча, прымеркаваны самыя разнастайныя мерапрыемствы. У іх правядзенні пачэснае месца набыла Міжнародная навуковая канферэнцыя "Адам Міцкевіч і нацыянальная культура". Яе арганізатарамі сталі Інстытут гісторыі Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі, Нацыянальны навукова-асветны цэнтр імя Ф.Скарыны пры Міністэрстве адукацыі нашай краіны, Польскі інстытут у Мінску, Федэрацыя інстытутаў

Цэнтральна-Усходняй Еўропы. У канферэнцыі ўдзельнічалі і выступілі з дакладамі і навуковымі паведамленнямі шырока вядомыя вучоныя з Беларусі, Расіі, Польшчы, Украіны, Францыі, Вялікабрытаніі, Прыбалтыкі. "Пан Тадэвуш" ва ўсходнеславянскіх перакладах -- гэтай тэме было прысвечана выступленне прарэктара нашага ўніверсітэта кандыдата філалагічных навук М.М.Воінава. А аспірантка кафедры беларускай мовы ГДУ Кацярына Хазанова гаварыла на секцыйным пасяджэнні канферэнцыі аб моўных здабытках Янкі Купалы ў перакладах твораў Адама Міцкевіча. Паралельна з названай

канферэнцыяй Міжнародны фонд Янкі Купалы і Дзяржаўны Літаратурны музей Янкі Купалы правялі IV Міжнародныя Купалаўскія чытанні "Янка Купала і Адам Міцкевіч". На іх таксама выступіў М.М.Воінаў. Ён расказаў пра Купалу як перакладчыка твораў А.Міцкевіча. А ў апошні дзень першай вераснёўскай дэкады адбылася Міжнародная навуковая канферэнцыя "Ракаўскія Паўночныя Афіны: Мар'ян Здзяхоўскі, Эліза Ажэшка і праблемы культурных кантактаў народаў Цэнтральнай і Цэнтральна-Усходняй Еўропы". І на ёй прагучала выступленне М.М.Воінава. Ён даследаваў пазму Адама Міцкевіча "Пан Тадэвуш" у перакладзе Пятра Бітэля.

Б.ВАЛОДЗІН.

СЛАВЯНСКІ ТЫДЗЕНЬ У КРАКАВЕ

У старажытным польскім горадзе Кракаве праведзены чарговы, XII Міжнародны з'езд славістаў -- тых, хто займаецца вывучэннем моў, літаратуры і фальклору славянскіх народаў. Прыняць удзел у рабоце гэтага прэстыжнага і прадстаўнічага навуковага форуму, які адбываецца адзін раз у пяцігоддзе, пашчасціла (разам з іншымі беларускімі навукоўцамі ў складзе афіцыйнай дэлегацыі) двум прадстаўнікам нашага ўніверсітэта -- доктару філалагічных навук, прафесару У.В.Анічэнку і аўтару гэтых радкоў. Традыцыя правядзення падобных з'ездаў (кангрэсаў) бярэ свой пачатак з 1929 года. Тады ў Празе на свой першы з'езд сабраліся 560 вучоных-славістаў, з якіх толькі 156 чалавек прыехалі з-за мяжы (у дэлегацыі былога СССР уваходзіла дзевяць расійскіх і украінскіх вучоных). На апошнім, дванаццатым з'ездзе славістаў сустрэлася амаль тысячя вучоных з 42 краін свету. Найбольш шматлікімі (больш за 100 чалавек) былі дэлегацыі гаспадароў з'езду -- палякаў -- і Расіі. Даволі прадстаўнічымі былі таксама дэлегацыі з Балгарыі, Украіны і Чэхіі. Былі прадстаўлены і іншыя славянскія краіны -- Славакія, Харватыя, Югаславія, Славенія, Македонія (у склад іх дэлегацыі уваходзілі ад 40 да 16 чалавек). Па аднаму прадстаўніку прыйшлі Албанія, Іспанія, Новая Зеландыя, Паўднёва-Афрыканская Рэспубліка, Грузія і Азербайджан. Дэлегацыя Рэспублікі Беларусь, якую ўзначальваў старшыня Беларускага камітэта славістаў акадэмік і народны пісьменнік Беларусі Іван Навуменка (ён, дарэчы, ўдзельнічаў у вызваленні Кракава ад фашыстаў), налічвала 32 чалавекі -- выкладчыкі ВНУ і супрацоўнікі акадэмічных інстытутаў з Мінска, Гродна, Полацка і Гомеля. У Кракаў кожны з нас накіроўваўся не з пустымі рукамі: мы мелі пры сабе брашур з навуковымі дакладамі (яны, дзякуючы падтрымцы рэктарата і намаганням работнікаў выдавецтва ўніверсітэта, былі своєчасова выдадзены), свае навуковыя

работы і публікацыі калег, выдадзеныя на працягу апошніх пяці год. Многія з гэтых работ былі прадстаўлены на выстаўцы, якая працавала ў рамках з'езду. Вельмі ўрачыстым было адкрыццё з'езду, якое адбылося ў кінатэатры "Кіеў". Значнасць гэтай падзеі падкрэслівалася прысутнасцю прэзідэнта Польшчы А.Кваснеўскага і пасланнем Папы рымскага Іаана Паўла II. На пленарным пасяджэнні прагучала цёпла сустрэае прысутнымі выступленне вядомага рускага вучонага-славіста А.М.Трубачова, які не толькі прааналізаваў шляхі развіцця славістыкі, адзначыўшы яе асноўныя дасягненні, але і вызначыў найбольш важныя накірункі далейшых даследаванняў. Затым пачалася будзённая справа: наведванне секцыйных пасяджэнняў, праслухоўванне дакладаў, удзел у іх абмеркаванні. Паўсюдна панавала адчуванне выдатнай навуковай атмасферы, высокага прафесіяналізму, уважлівасці да кожнага ўдзельніка, ўзаемаразумення. Да паслуг перакладчыкаў ніхто не звяртаўся -- славянскія мовы блізкароднасныя, да таго ж ролю надзейнага "маста", які дазваляў славістам добра разумець адзін аднаго, выконвала руская мова. Вялікае ўражанне пакінула выступленне на пасяджэнні адной з секцый выдатнага польскага вучонага, славіста, што мае сусветную вядомасць, -- Францішака Слаўскага. Гэты ўжо немалады, хударлявы, невысокага росту чалавек пакарыў прысутных не толькі яснай памяццю, энцыклапедычнасцю ведаў і глыбокімі разважаннямі па складанай праблеме прарадзімы славян, але і выдатнай, артыстычнай манерай прамовы, сваёй энергіяй, апантанасцю, улюбёнасцю ў справу свайго жыцця. Значны рэзананс атрымалі даклады вядомых расійскіх вучоных -- А.А.Залізняка, С.М.Талстой, Ж.Ж.Варбат і іншых. У дакладах членаў беларускай дэлегацыі В.В.Мартынава, Г.А.Цыхуна, А.Я.Супруна, Б.Ю.Нормана, Н.Б.Мягкоўскай, А.С.Аксамітава, А.С.Фядосіка і іншых знайшлі

адлюстраванне актуальных пытанняў развіцця і ўзаемадзеяння славянскіх моў, літаратуры і фальклору. Асабліва прыемна, што разам з вядомымі беларускімі вучонымі было шмат маладых, цікавых іменаў. Гэта стварае надзею на пераемнасць навуковых пошукаў. Доклад прафесара У.В.Анічэнкі быў прысвечаны характарыстыцы моўнага ландшафту Беларусі на агульнаславянскім фоне, а доклад аўтара гэтых радкоў -- славянскай этнафразеалогіі ў дэрывацыйна-дыяхранічным аспекце. Надзвычай актыўна ўдзельнікі з'езду славістаў абмяняваліся сваімі навуковымі публікацыямі, дамаўляліся аб супрацоўніцтве, аб правядзенні навуковых канферэнцый. І ў гэтым -- таксама вельмі важны вынік XII Міжнароднага з'езду славістаў. Увогуле трэба сказаць, што з боку замежных калег адчуваліся паважлівыя адносіны да здабыткаў беларускіх славістаў, да навуковага патэнцыялу нашай краіны. І яшчэ адно, вельмі моцнае ўражанне ад з'езду -- нябачнае, але надзвычай адчувальнае пачуццё славянскай еднасці, адчуванне прыналежнасці да непаўторнай, самабытнай славянскай культуры. У выступленнях многіх удзельнікаў з'езду гучала думка аб тым, што ў гэты цяжкі час, калі мы, па словах акадэміка А.М.Трубачова, "стаміліся ад інфляцыі і дэвальвацыі", надзвычай важна ўмацоўваць міжславянскія сувязі, беражліва захоўваць і развіваць духоўныя каштоўнасці славянскіх народаў. Хутка праляцеў "славянскі тыдзень у Кракаве", як назвалі журналісты XII Міжнародны з'езд славістаў. Яго дэлегацы раз'язджаліся на радзіму, узбагаціўшыся новымі ідэямі, натхнёныя дзівоснай атмасферай навуковага пошуку. Наступны, XIII з'езд славістаў вырашана правесці ў 2003 годзе ў сталіцы Славеніі -- г.Любляна. Ул.КОВАЛЬ, заг. кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства, дацэнт.

ІМЯНЫЯ СТЫПЕНДЫЯТЫ

- На падставе рашэння Савета ўніверсітэта ад 31 жніўня 1998 года па выніках летняй экзаменацыйнай сесіі назначаны стыпендыі ніжэйпералічаным студэнтам:
ІМЯ АКАДЭМІКА Б.В.БОКУЦЯ з 1 жніўня 1998 г.
АВЕРЧАНКУ Яраславу -- студэнту V курса фізічнага факультэта.
ІМЯ П.БРОЎКІ з 1 ліпеня 1998 г.
АФОНЧАНКА Таццяне -- студэнтцы V курса юрыдычнага факультэта.
ІМЯ Ф.СКАРЫНЫ з 1 ліпеня 1998 г.
ШЧАРБАКОВУ Івану -- студэнту IV курса эканамічнага факультэта;
ЦЮРЫКАВУ Міхаілу -- студэнту IV курса матэматычнага факультэта;
МАРОЗАВУ Уладзіміру -- студэнту IV курса фізічнага факультэта.
ІМЯ К.КРАПІВЫ з 1 ліпеня 1998 г.
ЖУКАВАЙ Марыне -- студэнтцы III курса геалага-геаграфічнага факультэта.

- ІМЯ Я.КУПАЛЫ з 1 ліпеня 1998 г.
ДЗЕНІСЮК Наталлі -- студэнтцы IV курса філалагічнага факультэта.
ІМЯ Я.КОЛАСА КОЦУР Наталлі -- студэнтцы IV курса філалагічнага факультэта.
ІМЯ Я.КАРСКАГА з 1 ліпеня 1998 г.
ФУРСЕЕВУ Яўгену -- студэнту IV курса гістарычнага факультэта спецыяльнасці "Гісторыя і англійская мова".

xxx

3 1 ліпеня 1998 года стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь назначаны студэнту IV курса эканамічнага факультэта спецыяльнасці "Бухгалтарскі ўлік, кантроль і аўдыт" ЛЕНІНЦУ Генадзю і чацвёртакурсніцы факультэта замежных моў спецыяльнасці "Англійская мова" ВЕРАМЕЙЧЫК Ганне. 3 1 ліпеня г.г. заахвочвальная стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь назначана студэнту-сіраце ГРЭКУ Уладзіміру -- пяцікурсніку юрыдычнага факультэта.

КАЛЕКТЫЎНЫ ДАГАВОР -- НЕ ДЛЯ ФАРМАЛЬНАСЦІ

На вераснёўскім пасяджэнні прафсаюзнага камітэта асноўным на парадку дня стаяла пытанне аб арганізацыі мерапрыемстваў па ахове працы і тэхніцы бяспекі. Іх важнасць ва ўступным слове адзначыў старшыня прафкома Г.І.Варатніцкі. Зробленае і недапрацоўкі ў вырашэнні праграмы, прадугледжанай Калектыўным дагаворам паміж прафсаюзнай арганізацыяй і адміністрацыяй ўніверсітэта, высветлілі ў сваіх выступленнях дэкан фізічнага факультэта С.В.Шалупаеў,

загадчык лабараторый біялагічнага факультэта А.І.Семянкоў, інжынер па ахове працы і тэхніцы бяспекі А.В.Еўстраценка, галоўны электрык А.Ц.Сувіжанкоў, в.а. прарэктара па АГР П.М.Навуменка. Зроблены вывад, што Калектыўны дагавор не павінен насіць фармальны характар. Гэта пацвярджаецца фактамі: на сённяшні дзень у адпаведнасці з прадугледжанымі датамі многія яго пункты па ахове працы і тэхніцы бяспекі не выкананы.

РАДЫ ПРАФСАЮЗАУ ПАПОЎНІЛІСЯ

У пачатку верасня адбылося пасяджэнне прафкома студэнтаў, на якім былі падведзены вынікі работы па папаўненню першакурснікамі радоў прафсаюза. На ўсіх факультэтах ўніверсітэта са студэнтамі першага курса праведзены сходы. На іх юнакоў і дзяўчат азнаёмілі з Пагадненнем, якое заключана паміж рэктаратам і прафкомам студэнтаў па сацыяльна-эканамічных пытаннях, Палажэннем аб матэрыяльным стымуляванні. Старшыня прафкома студэнтаў Н.І.Колтышава расказала аб асноўных напрамках работы прафкома. 98,8% першакурснікаў сталі сёлета членамі прафсаюзнай

арганізацыі ўніверсітэта. Прафком зацвердзіў імяных стыпендыятаў: прафкома студэнтаў -- Жану Біран, пяцікурсніцу гістарычнага факультэта, і Таццяну Сарока, пяцікурсніцу фізічнага факультэта. Кандыдатура студэнта III курса юрфака Андрэя Кражава рэкамендавана для атрымання стыпендыі абкома прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі. Прафаргам факультэтаў і груп неабходна скласці спісы студэнтаў па катэгорыях матэрыяльнага становішча (наяднасць бацькоў, інваліднасць, студэнцкія сем'і) і прадставіць іх у прафком да канца верасня.

ЗА ПРАВА СТАЦЬ СТУДЭНТАМІ

Гэтыя, згадзіцеся, вельмі вострыя па свайму псіхалагічнаму напружанню

моманты аб'ектыў фотаапарата заўважыў у час летніх уступных экзаменаў у нашым ўніверсітэце.

Памылак быць не павінна!

Поўны "аблом". Фота У.ЧЫСЦІКА.

СУСВЕТНАЕ ПРЫЗНАННЕ ГОМЕЛЬСКОЙ ШКОЛЫ ФІЗІКАУ

На сусветнай арэне добра вядомы навуковы дасягненні гомельскіх фізікаў у галіне фотаакустыкі і фотатэрмічных з'яў. Сведчаннем таму з'яўляецца той факт, што яе прадстаўнікі запрашаліся на міжнародныя канферэнцыі, якія праходзілі ў Галандыі, Францыі, Кітаі. Чарговая канферэнцыя па гэтай важнай галіне навукі адбылася ў Італіі на базе Рымскага ўніверсітэта. У ёй прынялі

ўдзел 350 вучоных з 40 краін свету, сярод якіх быў прадстаўнік нашага ўніверсітэта доктар фізіка-матэматычных навук з кафедры оптыкі Г.С.Міцюрч. Ён выступіў на канферэнцыі з дакладам, падрыхтаваным сумесна са сваім былым аспірантам П.Астахавым, -- "Эфект падаўлення фотадэфлекцыйнага сігнала ва ўмовах сустрэчнага ўзаемадзеяння электрамагнітных хваляў".

Італія -- краіна з найцікавейшай гісторыяй. Ва ўдзельнікаў канферэнцыі была цудоўная магчымасць пазнаёміцца з яе выдатнымі мясцінамі -- славутам Калізеам, Старажытным Рымам, пабываць у Ватыкане. Чарговая традыцыйная навуковая канферэнцыя па фотаакустыцы адбудзецца ў Японіі. На яе нашы вучоныя ўжо атрымалі запрашэнне. Т.ДУБЯК.

АДАМ МІЦКЕВІЧ І БЕЛАРУСЬ

ДА 200-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ПАЭТА

Па рашэнні ЮНЕСКА 1998 г.
аб'яўлены годам А. Міцкевіча

... Але душа не згаджалася, не хацела спакою, не скаралася перад накіраваным... Пакрыўджаная жорсткім лёсам, які адарваў яе ад родных мясцінаў, яна ўпарта супраціўлялася, нарэшце, перамагла і на крылах шчасця імкнулася туды, у незабуйную краіну свайго маленства...

... Яна вярталася...

Яна вярталася зноў і зноў, пралятаючы тысячы кіламетраў, каб яшчэ раз убачыць дарагія сэрцу краявіды, васільковае неба над Свіцяззю, пачуць ласкавы шэпт Налібоцкай пушчы, пералівістае цурчанне ручайкоў, што шчодро аддаюць свае воды хуткапыннай Шчары. Наведвала яна і даўні горад, аглядаючы мураваныя сцены старажытнага замка, якія адчувалі на сабе крыжацкую навалу, асату татараў, шведскую вайну. Памятала тут зямля і княжанне мудрага Міндоўга, які аб'ядноўваў наваколле ў адзіную дзяржаву, і чырвоную "Пагоню" Віцены, і пераможныя клічы Вітаўта Вялікага... І душа ўсёй сваёй сутнасцю цягнулася сюды, да прыгожых мясцінаў, бо ў гэтым славутым куточку яна нарадзілася...

Недалёка ад Наваградка, у фальварку Завоссе ў марозную калядную ноч 1798 года на пераломе цяжкіх для Беларусі стагоддзяў у Мікалая і Барбары Міцкевічаў з'явіўся на свет сын Адам. Велічны, але трагічны лёс быў накіраваны гэтаму хлапчуку, які ў будучым стане сусветна вядомым паэтам, класікам польскай літаратуры, і галоўнае -- сапраўдным патрыётам сваёй радзімы. Валодаючы надзвычайнымі здольнасцямі да навукі, ён з чатырох гадоў пачынае чытаць, лічыцца адным з лепшых вучняў Наваградскай гімназіі, з напружанай увагай і неспакоем углядаецца ў грамадска-палітычную сітуацыю на Беларусі. Смерць бацькі ў 1812 годзе прыводзіць сям'ю Міцкевічаў да складанага матэрыяльнага становішча, амаль да поўнай галечы. Але нават гэта не перашкаджае здольнаму юнаку ў 1815 годзе стаць казённым стыпендыятам Віленскага ўніверсітэта, навучанне ў якім Адам пазней адпрацоўвае выкладчыкам у Ковенскай гімназіі. Менавіта ў Вільні, у гэтай славутай калісцы вышэйшай навучальнай установе, адбываецца станаўленне Міцкевіча як асобы, развіваецца яго паэтычны талент. Толькі тут малады чалавек рэзка перажывае і глыбока асэнсоўвае гістарычную спадчыну сваёй зямлі, імкнецца супаставіць і параўнаць славу мінулага і трагедыю сучаснасці. Яшчэ луналі над Беларуссю цені вялікіх князёў літоўскіх, яшчэ памятала зямля крывавае падзелы, быў жывы яшчэ ў народзе подзвіг Касцюшкі, нягледзячы на забароны

разрастаўся і мацнеў літоўскі сепаратызм. Усё гэта адлюстравана потым самабытным талентам паэта ў эпапеі "Пан Тадэвуш". Але ўжо тады, падчас вучобы, разумеў Міцкевіч уласную прыналежнасць да дзвюх значных гістарычных традыцый, адчуваў сябе народжаным пад дзвюма братнімі зоркамі, якіх "ахрысцілі: Каронай адну, а другую Літвой манілі". Называючыся "літвінам", паэт падкрэсліваў сваю далучанасць да агульнасці народаў Вялікага княства, лічачы сябе "палякам", ён гаварыў пра адраджэнне былой дзяржавы -- Рэчы Паспалітай, пра захаванне польскай культурнай традыцыі. Вырасшы змагца за будучыню сваёй Айчыны, Адам Міцкевіч у 1817 годзе апынуўся побач з Томашам Занам, Юзафам Яжоўскім, Янам Чачотам, Ігнатом Дамейкам -- заснавальнікамі таварыства філаматаў у Вільні, якое прапагандавала ідэю братэрства і роўнасці паміж людзьмі, выступала за асвету беларускага сялянства.

Завоссе, Гніліца, Жарнова, Свіцязь, Мір, Карэлічы, Нясвіж -- гэтыя цудоўныя мясціны апеты паэтам у ягоных творах, дзе гучыць сардэчная любоў да роднай зямлі і сапраўднае веданне яе, бо ўсё свае летнія вакацыі Міцкевіч праводзіў з сябрамі ў вандроўках па Наваградчыне. Тут, паблізу Свіцязі і Завосся, знаходзіліся Тугановічы, у часы Міцкевіча -- радавы маёнтак юнак сваё першае вялікае каханне. Шчырым пачуццём загарэлася сэрца маладога паэта да чароўнай Марылі, дачкі гаспадара. Менавіта таму так часта гасціў Міцкевіч у Тугановічах, дзе па вечарах у сядзібе збіраліся сябры Адама і Марылі, чыталі вершы, спявалі беларускія песні, слухалі фартэпіяна. Любоў да дзяўчыны натхніла паэта на стварэнне вялікай колькасці балад і санетаў, якія пазней будуць выдадзены ў двух зборніках. Але запаветным надзеям закаханых не суджана было збыцца. Маці Марылі не дазволіла дзяўчыне ўзяць шлюб з бедным настаўнікам, і Міцкевіч развітаўся са сваёй любай назаўсёды. Гэтае расстанне стала сапраўдным няшчасцем для маладога паэта. Бо нават потым, калі Марыля, саступіўшы патрабаванням сям'і, пайшла за графа Путкамера, а ён ажаніўся з Цалінай Шыманоўскай, памяць аб дарагой дзяўчыне ніколі яго не пакідала. І амаль у кожным творы ўважлівы чытач абавязкова знойдзе водгулле гэтага прыгожага, трапяткага, але, на жаль, трагічнага кахання, якое так і засталася няспраўджанай марай паэта...

Асабісты перажыванні Міцкевіча ўзмацніліся, калі ў 1823 годзе пасля інцыдэнта ў Віленскай гімназіі -- з'яўлення надпісу на класнай дошцы "Няхай жыве Канстытуцыя 3 мая!" -- таварыствы філаматаў і філарэтаў былі выкрыты і разгромлены

сенатарам Навасільцавым. Падчас следства вядомы паэт паўгода правёў за кратамі, а потым быў высланы ў Пецярбург з забаронай жыць на радзіме, прычым толькі дзякуючы намаганням сяброў ён атрымаў такое пакаранне, бо тыя, ратуючы генія, занізілі ролю паэта ў суполцы філарэтаў. Магчыма, некаму гэтая мера падасца мяккай, а для Міцкевіча яна стала яшчэ адной трагедыяй -- выгнаннем з роднай зямлі. Ад'язджаючы ў 1829 годзе з Пецярбурга за мяжу ўжо вялікім паэтам, ён спадзяваўся хутка вярнуцца на Беларусь. Але цяжкае выгнанне расцягнулася на дзесяцігоддзі, і жыццёвым несціханым болем Міцкевіча стала расстанне з Айчынай...

Вымушаная эміграцыя не спрыяла развіццю дзейснага таленту, і таму пасля "Пана Тадэвуша" паэт амаль нічога не пісаў. Шукаючы спакою, ён чытае лекцыі па рымскай літаратуры ў Лазанскім універсітэце, кіруе кафедрай славянскіх літаратур у Калез дэ Франс.

Але праца не прыносіць душэўнай раўнавагі. З трывогай і напружаннем сочыць Міцкевіч за страшнымі падзеямі 30-40-х гадоў на Беларусі, якія адгукваюцца ў яго чутым сэрцы распаччу і спачуваннем. Жаданне дапамагчы радзіме падштурхоўвае паэта да канкрэтных палітычных дзеянняў -- да стварэння ў 1848 годзе ў Італіі "легіёна Міцкевіча", які павінен быў прыняць удзел у вызваленні беларускіх земляў. З пачаткам Крымскай вайны ён зноў бярэцца за арганізацыю вайсковых падраздзяленняў, але ў 1855 годзе ў Канстанцінопалі жыццё Адама Міцкевіча заўчасна абрываецца...

Лепшыя творы гэтай незвычайнай асобы з няпростым лёсам, вялікага грамадзяніна сваёй радзімы, геніяльнага паэта, заснавальніка польскага рамантызму, які з выданнем "Дзядоў" і "Пана Тадэвуша" атрымаў еўрапейскае прызнанне, сталі здабыткам сусветнай літаратуры, перакладаліся і перакладаюцца на мовы розных народаў.

... Многа зрабіў і шмат паспеў у сваім імклівым жыцці паэт і чалавек Адам Міцкевіч. Яго літаратурная спадчына будзе жыць у стагоддзях, і толькі аб адным можна пашкадаваць сёння: недзе там, далёка ад роднай зямлі, ад магіл сваіх продкаў, на чужыне спіць ён вечным сном, але душа яго цягнецца на Беларусь...

... І яна вяртаецца...

Вяртаецца, каб зноў прайсціся знаёмымі сцежкамі, пасядзець на беразе Свіцязі, адчуць пах нядаўна скошанага сена, пачуць гукі родных песень...

... Вяртаецца, каб застацца тут назаўсёды...

Святлана КАГАН,
студэнтка гр. БА-33
філалагічнага факультэта.

З сённяшняга нумару мы пачынаем публікацыі да 30-годдзя ГДУ

СЛОВА -- НАШЫМ
ВЫПУСКНІКАМ

ДЛЯ БОЛЬШ ЦЕСНАГА
СУПРАЦОУНІЦТВА

Восьмы год у Віленскім педагагічным універсітэце на факультэце славістыкі працуе кафедра беларускай мовы, літаратуры і этнакультуры. У сістэме беларускай адукацыі ў Літве яна займае цэнтральнае месца і на сёння з'яўляецца навукова-метадычным цэнтрам, які мае сталыя кантакты з шэрагам навучальных устаноў, грамадскіх арганізацый Літвы, Беларусі і іншых краін. Найбольш цеснае супрацоўніцтва наладжана з Беларускай дзяржаўнай педагагічнай універсітэтам імя М.Танка, Гомельскім дзяржаўным універсітэтам імя Ф.Скарыны, Міжнароднай асацыяцыяй беларусістаў, Варшаўскім і Клагенфурцкім (Аўстрыя) універсітэтамі, даследчым Інстытутам гуманітарных навук у Нью-Йорку і інш.

Акрамя асноўнага накірунка сваёй дзейнасці -- падрыхтоўкі спецыялістаў для беларускіх навучальных устаноў Літвы -- кафедра актыўна распрацоўвае навучальныя праграмы і метадычныя дапаможнікі, арганізоўвае міжнародныя навуковыя канферэнцыі, удзельнічае ў распрацоўцы міждзяржаўных пагадненняў у галіне адукацыі, займаецца навуковымі даследаваннямі памежнага рэгіёна.

Нашы выпускнікі працуюць не толькі ў Віленскай беларускай гімназіі і пачатковых класах г. Вісагінаса, але і ў літоўскіх сродках масавай інфармацыі, Пасольстве Рэспублікі Беларусь, выкладаюць беларускую мову ў школах Мінска, Ліды, Віцебшчыны, працягваюць вучобу ў магістратуры.

Факультэт славістыкі дае жыхарам Беларусі ўнікальную магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю па спецыяльнасці беларуская філалогія за мяжой, у адной з самых прэстыжных ВНУ Літвы -- Віленскім педагагічным універсітэце. Тэрмін навучання -- 4 гады. Акрамя названай спецыяльнасці, студэнты змогуць выбраць дадаткова яшчэ адну: руская філалогія, польская філалогія, журналістыка, методыка пачатковага навучання, гісторыя культуры (5 гадоў).

Навучанне завочнае, платнае. Набор будзе ажыццяўляцца без уступных экзаменаў. На тэрыторыі Беларусі дыплом мае юрыдычную сілу.

Пад час вучобы студэнты змогуць атрымаць ільготныя візы, прапрацаваць у выдатных архівах і бібліятэках Літвы, пазнаёміцца з мовай і культурай народа-суседа, прыняць удзел у культурным жыцці беларускай дыяспары. Можна паспрабаваць свае сілы ў беларускіх праграмах радыё і тэлебачання, газетах Літвы. Урэшце -- паблукаць па старажытнай Вільні, спазнаць яе беларускія старонкі, а значыць, і ўласную культуру і гісторыю.

А галоўнае -- паслухаць лекцыі вядомых навукоўцаў-гуманітарнаў, сустрэцца з вядомымі культурнымі дзеячамі Літвы, Беларусі і замежжа.

За больш падрабязнай інфармацыяй запрашаем звяртацца непасрэдна да прыёмнай камісіі па тэлефонах: у Баранавічах 8-01634-70503; у Вільні -- 8-103702-725801, 731841.

Лілія ПЛЫГАЎКА,
загадчыца кафедры беларускай мовы і літаратуры і этнакультуры Віленскага педагагічнага ўніверсітэта, доктар філалогіі, член-карэспандэнт Міжнароднай акадэміі навук, выпускніца філфака і аспірантуры ГДУ імя Ф.Скарыны.

ПОЭЗИЯ НАШИХ АВТОРОВ

Алексей ФЕСЬКОВ

От А до Б

От "А" до "Б" ходили в школе
Кораблики на всех порох,
От "А" до "Б" пахали в поле
На лошадях и тракторах,
От "А" до "Б" носил парнишка
В помятом школьном рюкзаке
Любимые любимой книжки

И возвращался налегке.

От "А" до "Б" ему казалось

Известно всем до простоты:

Все, что являлось как усталость,

Все, что рождалось, улыбалось,

Все, что восторженно смеялось,

Что обнималось, целовалось,

Что уходило будто старость,

Что составляло Я и Ты.

От "А" до "Б" -- отрезок школьный,

От "Б" до "А" -- родная нить.

И нужен ли многоугольный

И даже просто треугольный

Рисунок, чтобы жизнь прожить?

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЧАТЫРОХРАЗОВАЯ!

У г.Чэбаксары завяршыўся чэмпіянат свету па поліатлону. У Беларусі гэты від спорту ведаюць як шматбор'е "Здароўе". На гэты раз за ўзнагароды змагаліся каля 200 шматборцаў.

Выдатна выступіла выкладчыца кафедры фізічнага выхавання і спорту нашага ўніверсітэта майстар спорту Галіна Галаўнёва. Яна ў чацвёрты раз заваявала тытул мацнейшай поліатланісткі

свету, з чым мы яе і віншваем! Трэцякурсніца факультэта фізічнай культуры Наталля Соцкая заваявала бронзавы медаль чэмпіянату ва ўзроставай групе 18-20 гадоў. Гэта таксама яе бяспрэчны поспех.

Пераможцы і прызёры чэмпіянату ўзнагароджаны дыпламамі, атрымалі крыштальныя вазы і грашовыя ўзнагароджанні.

В.МАРЧАНКА.

НА 1-ых СУСВЕТНЫХ ГУЛЬНЯХ МАЙСТРОЎ

На працягу 12 дзён у г.Портланд штата Арыгон (ЗША) праходзілі 1-ыя сусветныя Гульні майстроў. На Захадзе тых, хто ўдзельнічае ў спаборніцтвах пасля 40-гадовага ўзросту, не называюць ветэранамі. Звычайна гэта былія алімпійцы, пераможцы і прызёры буйных міжнародных спаборніцтваў.

У гэтых першых за ўсю гісторыю спорту Гульнях удзельнічала каля 12 тысяч чалавек. У будучым плануецца праводзіць іх праз кожныя 4 гады. Таму першыя гульні ў Портландзе назвалі алімпійскімі. Наступныя адбудуцца ў Мельбурне (Аўстралія) у 2002 годзе, дзе раней праходзілі летнія Алімпійскія гульні. Аўтаматычна на іх будуць дапушчаны ўдзельнікі 1-ых Гульняў, якія занялі 1-6 месцы

па ўсіх 40 відах спорту. Тыя, хто ўзняўся на п'едэстал гонару, ўзнагароджваліся медалямі і дыпламамі, за 4-6 месцы -- медалямі.

У далёкім амерыканскім горадзе на прэстыжных спаборніцтвах Рэспубліку Беларусь прадстаўляў дацэнт кафедры філасофіі нашага ўніверсітэта штангіст, майстар спорту А.А.Фяськоў. У 8 узроставых групах і 8 вагавых катэгорыях на памост выходзіла звыш 400 цяжкаатлетаў. У вострай захапляючай барацьбе ў прысутнасці шматлікіх балельшчыкаў наш Аляксей Андрэвіч здолеў паказаць у сваёй вагавай катэгорыі чацвёрты вынік, за што ўдастоены Дыплама Гульняў і заваяваў права ўдзельнічаць у наступных аналагічных спаборніцтвах.

Б.ВАЛОДЗІН.

У ГАСЦЯХ У ГДУ...

ГДУ Л.А.Шамяtkова. А пасля ў актавай зале ўніверсітэта адбылася сустрэча пісьменнікаў са студэнтамі філалагічнага факультэта.

Мікола Аўрамчык, "аксакал беларускай паэзіі", і Мікола Чарняўскі, літаратурны рэдактар часопіса "Вясёлка", прачыталі свае лірычныя, сатырычныя і лірычна-сатырычныя вершы, распавялі некалькі цікавых гісторый са свайго жыцця, падзяліліся творчымі поспехамі. Генрых Далідовіч, галоўны рэдактар часопіса "Маладосць", у сваім выступленні звярнуўся да студэнтаў з просьбай-заклікам берагчы і шанаваць родную мову, распавёў пра сучасны стан Саюза пісьменнікаў Беларусі, ягоняя праблемы, пра сустрэчу прадстаўнікоў СП з прэзідэнтам, а таксама закрануў адну з найбольш цікавых інтымных старонак сваёй творчасці -- апавяданні

з цыклу "Жар каханна".

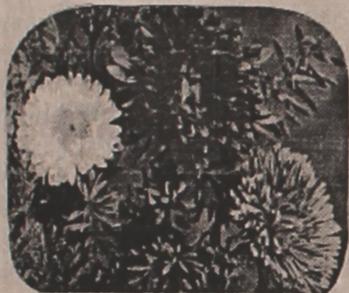
Сустрэча прайшла ў вельмі цёплай, сяброўскай атмасферы. Дэкан філалагічнага факультэта Ул.Дз.Еўтухоў звярнуўся да гасцей са словамі падзякі за тое, што яны знайшлі час наведваць нашу alma mater. Праводзіў імпрэзу загадчык кафедры беларускай літаратуры І.Ф.Штэйнер. Ён прэзентаваў пісьменнікам на памяць аб сустрэчы анталогію паэзіі выпускнікоў ГДУ "Крыніцы", што была выдадзена ўвесну, дзякуючы намаганням кафедры беларускай літаратуры.

Спадзяемся, што ў сценах нашага ўніверсітэта на працягу навучальнага года адбудзецца яшчэ не адна сустрэча са знакамітымі людзьмі Беларусі. Бо кожнае мерапрыемства робіць жыццё студэнтаў больш цікавым і разнастайным.

Наталля ДЗЕНІСЮК, студэнтка гр. БА-44 філалагічнага факультэта.

МИР ЦВЕТОВ -- МИР ПРЕКРАСНОГО

КОРОЛЕВА ОСЕНИ

Астра -- королева осени. Она украшает клумбы, бордюры, ее выращивают в контейнерах, подвесных корзинах, на балконах. Букеты из астр украшают квартиры и учреждения, доступны всем. Их вручают учителям первоклассники, с ними навещают родственников и близких друзей дома и в больнице, ставят на обеденные и праздничные столы. Букеты делают обычно шаровидные или сферические из астр разных окрасок. Обычно подбирают одноцветные астры очень оригинальной формы и крупные по размеру. В букеты из астр иногда добавляют оранжировочную зелень, другие однолетники -- циннию, космею. В композициях астры сочетаются с веточками туи, яркими ветками кустарников. Вазы подбирают с расширенным

основанием. Они могут быть стеклянные, керамические, пластмассовые, с неяркими разноцветными пятнышками, штрихами или однотонные. Для композиций нужны плоские вазы.

Астры в срезке стоят более двух недель. В воду рекомендуется добавлять кристаллики марганцовки, несколько капель спирта. Нижние листья на цветоносах следует удалить и ежедневно при смене воды промывать и счищать щеткой.

Астра по японской символике цветов означает чувство, глубокие мысли. Цветники из астр под неярким сентябрьским солнцем вызывают легкую грусть по последним ярким краскам уходящего лета.

В переводе с греческого "астра" означает "звезда". По одной из легенд астры возникли из упавших на землю звезд. И по ночам небесные звезды беседуют со своими земными сестрами в садах и парках, чтобы передать нам, людям, свою вековую мудрость.

Р.МАРКЕЛОВА, доцент кафедры ботаники и физиологии растений.

ДЛЯ ПАПАЎНЕННЯ СТУДЭНЦКАГА БЮДЖЭТУ

Студэнту па сённяшніх цэнах, атрымліваючы толькі адну стыпендыю або і не маючы яе, пражыць цяжка. Таму тыя, хто не хоча прасіць у бацькоў грошай на ўласныя патрэбы, шукаюць сабе работу, каб працаваць у вольны ад вучобы час. У гэтым акажа дапамогу Гомельскі абласны цэнтр занятасці моладзі АК БПСМ. Можна выбраць для сябе як

пастаянную, так і часовую работу.

У прыватнасці, патрабуюцца:

- рэкламныя агенты; камерцыйныя прадстаўнікі; вадзіцелі розных катэгорый; юрыст (студэнт-выпускнік); таваразнавец (выпускнік ГКІ); ахоўнікі;

дворнік (пастаяннае

працоўнае месца); рознарабочыя.

Банк дадзеных вакансій АЦЗМ рэгулярна папаўняецца.

Прыём і рэгістрацыя праводзіцца па адрасу: вул. Савецкая, 58 (прып. "Універмаг") пры наяўнасці пашпарта або пасведчання аб нараджэнні.

Даведкі па тэлефонах: 52-66-55; 56-97-26; 57-81-00.

ГОМЕЛЬСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ імя Ф.СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў па кафедрах:

- педагогікі -- асістэнта; -- гісторыі Беларусі -- ст.выкладчыка; -- рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства -- асістэнта; -- беларускай літаратуры -- дацэнта; -- беларускай мовы -- дацэнта; -- матэматычных праблем кіравання -- дацэнта; -- агульнай фізікі -- дацэнта; -- эканомікі і кіравання вытворчасцю -- дацэнта; -- оптыкі -- заг.кафедры, прафесара 0,5 стаўкі; -- АСАІ -- асістэнта; -- лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту -- ст.выкладчыка; -- фізыхавання і спорту -- ст.выкладчыка; -- эканамічнай інфарматыкі і АСК -- ст.выкладчыка; -- геаграфіі -- ст.выкладчыка; -- тэорыі і практыкі англійскай мовы -- ст.выкладчыка

(2); -- гісторыі ўсходнеславянскіх народаў -- ст.выкладчыка;

-- батанікі і фізіялогіі раслін -- заг. кафедры; -- алгебры і геаметрыі -- ст.выкладчыка.

Тэрмін падачы заяў -- не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г.Гомель, вул.Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

ЗАСНАВАЛЬНИК -- Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны. Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21. Зарэгістравана ў Дзяржкамдруку 26 чэрвеня 1996г. Рэгістрацыйны № 263

Спонсар газеты -- прафком студэнтаў. Газета набрана і звёрстана на настольна-выдавецкім комплексе ІВЦ ГДУ, адрэсавана на фабрыцы "Палесдрук", г.Гомель, вул. Савецкая, 1.

Рэдактар Ул.П.БАЛОГА Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.000 экз. Заказ 420. Падпісана да друку 18.09.98.